

**РЕФОРМУВАННЯ КОНЦЕСІЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ:
ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

Сьогодні, коли наша країна зазнає значних перетворень, залишається необхідним підвищення рівня економіки. Цього можна досягнути за рахунок залучення інвестицій, як іноземних, так і національних. Наша держава завдяки вигідному розташуванню та цінній землі є привабливою для інвестицій, співробітництва (зокрема, на міжнародному рівні) та розвитку інфраструктури. Для цього необхідне впровадження проєктів партнерства між державою та приватним сектором, зокрема, у формі концесії, що неможливе без інвестицій.

На сьогоднішній день питання концесії регулює чинний закон України «Про концесії» від 1999 року. Як зазначають автори нового законопроекту: «в Україні жодного масштабного проєкту на умовах концесії не було реалізовано», що означає, що існуючий закон – морально застарілий і потребує змін відповідно до проєвропейського курсу нашої країни та запитів суспільства.

Проект Закону про концесії (№ 8125) вже прийнято за основу, а отже, це фінішна пряма до завершення реформи концесійного законодавства в Україні.

Відповідно до ст. 1 ЗУ «Про концесії», концесія – надання з метою задоволення громадських потреб уповноваженим органом виконавчої влади чи органом місцевого самоврядування на підставі концесійного договору на платній та строковій основі юридичній або фізичній особі права на створення та управління об'єкта концесії, за умови взяття суб'єктом підприємницької діяльності на себе зобов'язань, майнової відповідальності та можливого підприємницького ризику [1].

Що нового пропонує нам законопроект?

1. Чітко встановлено відмінності регулювання концесії від інших форм здійснення державно-приватного партнерства.
2. Запропоновано новий порядок вибору концесіонера (концесійний конкурс, конкурентний діалог), в основу якого покладено міжнародну практику.
3. Можливість залучення радників та незалежних експертів для підготовки проєктів концесії [2];

На відміну від чинного законодавства, проєкт передбачає, що ініціаторами підготовки пропозицій щодо концесії, окрім органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, АРК та державних

підприємств, можуть бути також інвестори (ст. 21). На думку автора, ця зміна однозначно позитивна, адже відповідно до цієї норми у інвесторів з'являється можливість інвестування в ті проекти, що їх цікавлять та становлять інтерес.

Законопроектом передбачено можливість передачі об'єкта на основі концесійного конкурсу. Передбачається можливість укладення концесійного договору через прямі переговори (без конкурсу) (ст. 22). Кабмін приймає рішення з огляду на необхідність забезпечення національної безпеки, можливість виконання робіт лише однією особою (у випадках ноу-хау, авторських прав тощо) або у разі отримання позитивного висновку внаслідок проведення аналізу ефективності здійснення концесії за результатами аналізу пропозиції особи. З однієї сторони, таке спрощення процедури – привабливе для інвесторів, однак, з іншої – це створює нове поле для корупційних схем.

Також, законопроектом передбачена можливість фактичної трансформації оренди об'єктів державної власності у концесію (ст. 22). Проектом передбачається, що концесійний договір може бути укладений без проведення конкурсу шляхом прямих переговорів з орендарем за умови дотримання певних вимог: щодо строку дії договору, відсутності істотних порушень договору оренди, відповідність орендаря встановленим вимогам до концесіонера та ін.

На жаль, положення законопроекту щодо такої трансформації не досконалі. Зі змісту норми незрозуміло, що вважати істотним порушенням договору оренди, а також які відомості мають бути зазначені у концептуальній записці, яка подається орендарем у процесі підготовки пропозиції стосовно концесії [3].

Проект також містить низку інших новел, зокрема щодо сплати концесійних платежів, можливості укладення концесійного договору з наступним за результатом учасником (у разі не укладення договору з переможцем конкурсу); можливості залучення радників (для підготовки пропозицій, конкурсної документації) та міжнародних фінансових організацій тощо.

Щодо цього законопроекту є багато суперечок. Наприклад, економіст І. Горбатюк відмічає, що в законопроекті добре прописаний механізм передачі до концесії, однак, повернення викликає певні питання. За словами А. Новака, законопроект – лобіювання інтересів певних осіб. Норма, яка дозволяє віддавати в концесію морські порти частинами та дозволить «прибрати до рук» найліквідніші частини державних підприємств. Також, це може відлякувати інвесторів, для яких отримання лише частки – не вигідно.

Отже, на думку автора, реформування законодавства щодо концесій – однозначно позитивний напрямок, однак потребує деяких редагувань та уточнень.

Список використаних джерел

1. Про концесії : Закон України від 16 липня 1999 року № 997-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372.
2. Законопроект «Про концесії» пройшов перше читання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrainepravo.com/news/ukraine/zakonoproekt-pro-kontsesiyi-proyshov-pershe-chytannya/>.
3. Проект Закону про концесії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63630

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Караханян К.М.